

Invasjonen av Falklandsöarna 1982 och Kuwait 1990 –
mänskligt beteende och/eller dumdriftighet?

Abstract

The purpose of the study is to investigate whether two theories can have explanatory power on two real cases – the invasions of the Falkland Islands in 1982 and Kuwait in 1990. There is a theory that can be used by a state to unite a population towards a common goal – *diversionary action*. This is the basis for this study. To fully understand why this method was used and what made the two states to continue, the two theories – *information bias* and *sunk cost fallacy* – are studied. This is to be able to understand the human factor behind decisions of choices.

The study is conducted as a case study with congruence analysis in two steps with the theories towards one case at a time. Causal mechanisms, i.e. situations we can analyse and have a direct impact on the outcome, have been identified to reinforce or falsify the theories.

The result of the study shows that the human brain is definitely affected and chooses to subjectively interpret the environment from several different aspects such as objectivity, self-confidence and personal interests. Furthermore, the study also shows that authoritarian leaders find it difficult to identify when events are going in the wrong direction as their invested prestige is at stake.

Nyckelord: Irak-Kuwaitkriget, Falklandskriget, informationsbias, sunk cost fallacy, diversionary action, auktoritära stater.

Antal ord: 9916

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Bakgrund till studien	1
1.2	Frågeställning	1
1.3	Syfte och relevans	1
1.4	Tidigare forskning	2
1.4.1	Diversionsary action	2
1.4.2	Informationsbias	3
1.4.3	Sunk cost fallacy	3
1.4.4	Falklandskriget och invasionen av Kuwait	4
1.5	Avgränsningar	4
1.6	Källor.....	5
2	Teori	7
2.1	Teori 1: Diversionsary action	7
2.2	Teori 2: Informationsbias	9
2.2.1	Hypotes informationsbias.....	10
2.3	Teori 3: sunk cost fallacy	10
2.3.1	Hypotes sunk cost fallacy.....	11
3	Metod	12
4	Argentina	14
4.1	Argentina: informationsbias	14
4.1.1	Storbritanniens intresse och USA	15
4.1.2	Galtieris syn på västvärlden och England	15
4.1.3	Argentinas diplomatiska förmåga	16
4.1.4	Summering Argentina: informationsbias	16
4.2	Argentina: sunk cost fallacy	17
4.2.1	Mobilisering av brittiska flottan.....	17
4.2.2	Resolution 502.....	17
4.2.3	Summering Argentina: sunk cost fallacy	18
5	Irak	19
5.1	Irak: informationsbias	20
5.1.1	Saddams personlighetsstörning	20

5.1.2	Ledarskap och straff	20
5.1.3	Historia och vänner	21
5.1.4	Kommunikation med den amerikanske ambassadören	21
5.1.5	Summering Irak: informationsbias	21
5.2	Irak: sunk cost fallacy	22
5.2.1	FN-resolutioner	22
5.2.2	Förhandlingar	22
5.2.3	USA:s mobilisering	22
5.2.4	Summering Irak sunk cost fallacy	23
6	Summering	24
6.1	Informationsbias	24
6.2	Sunk cost fallacy	24
7	Resultat	26
7.1	Hypoteserna.....	26
7.2	Studiens frågeställning	27
8	Risker och vidare forskning.....	28
8.1	Risker med studien	28
8.2	Vidare forskning.....	29
9	Referenser.....	30
9.1	Böcker	30
9.2	Tidsskrifter och tidningar	30
9.3	Internet	32

1 Inledning

1.1 Bakgrund till studien

Två konflikter separerade i tid, rum och kultur uppstod som ett led till inhemska politiska problem. De båda konflikterna har stora likheter med varandra såsom att de startades av auktoritära ledare som identifierade stora nationella problem inom respektive land. De hade båda uppenbarligen en felaktigt optimistisk tilltro till sin handlingsplan att lösa dessa problem och därigenom omedvetna om vilka konsekvenser detta skulle kunna resultera i. Initialt verkade de sitta på en bra plan för att ena respektive land mot ett gemensamt mål, men i slutändan får det motsatt effekt. Varför skedde detta och vilka bakomliggande teorier kan få oss att förstå? Utifrån dessa funderingar kommer händelserna undersökas för att se om det kan finnas en förklaring till själva studiens frågeställning.

1.2 Frågeställning

Denna studie syftar till att besvara frågan om invasionerna av Falklandsöarna 1982 och Kuwait 1990 berodde på bakomliggande mänskliga beteenden och/eller dumdrighet?

1.3 Syfte och relevans

Denna studie syftar till att genom att nyttja befintliga teorier och jämföra dessa med två valda fall vill jag kunna påvisa att teorierna, vilka har den mänskliga naturen som bakomliggande faktorer, har verklighetsförankring och är giltiga i de båda fallen (Esaiasson m.fl. 2017, s. 107). Med detta sagt kommer studiens innehåll inte påvisa att dessa teorier kan nyttjas generellt utan bara att de är möjliga förklaringar till varför utvecklingarna som skedde i dessa båda konflikter tog den väg de gjorde.

Tidigare forskning finns om de två konflikterna utifrån teorin om avledande manöver. Dessutom finns forskning om de övriga två teorier jag avser studera. Det intressanta är om man kan kombinera de tre teorierna för att hitta ett naturligt

flöde och samband mellan dem. Detta för oss in på att direkt koppling mellan två av teorierna och de två fallen ej har påträffats, vilket skapar denna studies relevans och nytänkande. Inte heller har en direkt jämförelse mellan de två händelserna ur ett beslutsfattarperspektiv studerats tidigare.

I och med att denna studie inte riktar in sig på de två krig den analyserar i sig utan den mänskliga delaktigheten i den beslutsprocess som ledde till krig, kan man som läsare dra paralleller till sig själv och sin vardag vilket ger denna studie ytterligare en dimension. Med detta menas att även om studien i sig inte skulle påvisa relevans i nyttjandet av teorierna mot de två konflikterna har man som läsare en behållning av teorierna i sitt vardagsliv och sin egen beslutsprocess.

1.4 Tidigare forskning

Detta delkapitel kommer kortfattat beskriva tidigare forskning kopplat till de tre teorier jag nyttjar. Tidigare forskning kommer också att nyttjas för att se om den kan stärka studien eller skapa motsägelser.

1.4.1 Diversionary action

Området *diversionary action* är en historiskt välkänd teori som grundades redan i slutet på 1800-talet av Georg Simmel (1898) och förekommer frekvent i teoretiska och historiska skrifter inom området diplomati och krig (Levy & Vakili 1992, s. 118). I dessa skrifter kan man läsa om avledande beteende ur ett brett perspektiv i syfte att förstärka den interna politiken. En tidig empirisk studie inom området gjordes av Rummel (1963), men tydde inte på tydlig evidens för att stödja intern/extern konflikt-hypotesen, som i grunden står för att interna problem kan lösas genom extern problematisering. Denna bevisbörda som Rummel fastslog att den inte entydigt påvisade samband, tolkar denna studie som att en manöver av detta slag kan få efterfrågad effekt, motsatt effekt eller ingen effekt alls. Andra fallstudier menar dock att avledningslika processer har varit viktiga och ledande i flertalet krig (Levy & Vakili 1992, s. 119). Som teoretisk bevisning att manövern kan gå åt alla håll, som Rummel menar, är svår att identifiera då tillfällena då den nyttjas och det inte haft efterfrågad effekt alternativt fått motsatt effekt är mindre omskrivna i historieböckerna.

Vidare skriver Michael P. Jasinski i sin bok *Social Trust, Anarchy, and International Conflict* (2011) avseende avledande krig-teorin att även en demokratisk ledare har möjlighet genom att ”samlas runt flaggan” (*rally around the flag*) och därigenom få betydande stöd från sin befolkning så länge konflikten inte blir långvarig och/eller ekonomiskt kostsam. Med detta menas att på ett positivt sätt spela på befolkningens nationalistiska känslor för en gemensam sak och under en begränsad tid.

På samma ämne har Brian Lai och Dan Reiter skrivit om möjligheten för en stat att samla befolkningen mot en gemensam sak. De hävdar att detta ger stark

tilltro till det sittande styret vid internationell kris, men de kommer fram till slutsatsen att kriser som stoppas innan ett krig inte har samma effekt som när krig utbryter (2005).

1.4.2 Informationsbias

I denna studie kommer flera författares skrifter om informationsinhämtning och dess risker avseende hur vi tolkar den att beskrivas. Studier om människan och vår förmåga att ta in, hantera och tolka information är grunden till att den i denna studie nyttjade teorin existerar. Nedan följer exempel på sådan forskning.

I artikeln *Confirmation bias in information search, interpretation, and memory recall: evidence from reasoning about four controversial topics* i tidsskriften *Thinking & Reasoning* skriver och resonerar författarna Dáša Vedejová och Vladimíra Čavojová (2012) om att konfirmationsbias är ett paraplybegrepp som innefattar informationssökning, bevistolkning och minneshämtning. De menar i sin studie att människor tolkar information som är i linje med deras föreställning intuitivt för att förstärka beslut, medan trots medvetenhet om att så är fallet nyttjas inte objektivitet. Saken är den enligt författarna att i vissa fall, då bevisen pekar åt motsatt håll, finner vi människor sätt att vara kritiska i vår granskning av de motbevisande tecknen och att vi sedan tillbakavisa dem då de ej passar in på vår föreställning. Däremot menar de att oavsett vilken grundattityd försökspersonerna hade, för eller emot ett specifikt ämne, var deras förmåga att återberätta information från minnet inte påverkad av bias (ibid 2012, s. 17).

I boken *Psychology of Intelligence Analysis* beskriver Richards J. Heuer, Jr (1999, s. 112) en motsvarande risk avseende tolkning av information. Här talar han om kognitiva bias och menar att dessa spelar en stor roll vid tolkningen av underrättelser då de får effekt på hur vi tar till oss bevis, uppfattar orsaker och dess påverkan, utvärderar möjligheter och också hur vi i efterhand återberättar händelseförlopp. Vidare beskriver han fenomenet: *"out of sight, out of mind"*. Vad menar han med detta? Vid analys för en viss handlingsväg har vår hjärna svårigheter att identifiera orsaker som vi inte ser, d.v.s. har vi illustrerat ett visst antal risker är det bara dessa risker vi tar med i vår beräkning. Andra saker som kan leverera motgång sorteras omedvetet bort (Ibid, s. 119-120).

1.4.3 Sunk cost fallacy

"I am in blood – Stepped in so far that, should I wade no more, returning were as tedious as go o'er." Detta citat från Shakespears *Macbeth* kan nog inte anses vara tidigare forskning, men det tyder på att fenomenet har historiskt anspråk. Med detta sagt menas att teorin, som bygger på mänskligt beteende, inte är någon nyfunnen iakttagelse, utan att det antagligen följt oss långt tillbaka under vår utveckling.

I en artikel i tidskriften *Journal of Experimental Social Psychology* skriver Richard Ronay m.fl. (2017) om att övermod och gott självförtroende är bidragande faktorer som eskalerar en individs hängivenhet till en given sak. I artikeln identifierar de dock att självkänslan har en ökande effekt vid beslut som inte direkt påverkar beslutsfattaren privat (ekonomiska eller andra resurser). Med detta sagt så menar de att den uppfattning man tror sig att andra har mot en själv – publika, väger tyngre vid beslutsfattande än de som bara påverkar en själv – privata.

Ariane Haller och Lars Schwabe har i sin artikel *Sunk costs in the human brain* i *NeuroImage* (2014), undersökt vad som händer i den mänskliga hjärnan och mätt dess aktivitet under tiden försökspersoner fick i uppdrag att ta finansiella beslut utifrån en fiktiv situation. Personernas hjärnaktivitet mättes med hjälp av en resonanskamera. De utgick från att människor inte ville kasta bort redan investerade pengar och att detta kunde resultera i förändringar i de delar av hjärnan som påverkar vår uppfattning av värde. Deras hypoteser visade sig få positiva utslag och de sammanfattar sin studie med att *sunk costs* inte bara innefattar ekonomiska beslut utan också kan få oss att stanna i misslyckade förhållanden, stanna kvar på jobb vi inte trivs med och får krig att fortsätta.

1.4.4 Falklandskriget och invasionen av Kuwait

Tidigare forskning har skett på de båda krigsfallen utifrån att de som historiska händelser är intressanta som krig och politiskt agerande från resterande världen. Denna forskning samt del av de historieber beskrivningar som finns kommer denna studie att luta sig mot för att skapa en bra förståelsegrund för själva händelseutvecklingen.

1.5 Avgränsningar

Studien kommer att avgränsa till de två valda fallen samt de tre teorierna. Bakgrundshistoria i de båda fallen kommer endast kort att redovisas för att läsaren ska få en kortfattad förståelsebild och inte vidare analyseras. Varför situationen i Argentina fick en demokratisk utkomst som efterspel, medan Irak fortsatt förblev en diktatur med Saddam Hussein som ledare i ytterligare knappa 13 år kommer inte heller vidare analyseras. Med detta sagt kommer själva studien begränsa sig tidsmässigt från tiden strax före invasionen av Falklandsöarna respektive Kuwait till tiden fram till motoffensiv från Storbritanniens respektive koalitionen sida. Vidare, med tanke på utrymmesbrist, kommer uppsatsen begränsas till tre teorier, då fler inte ryms inom ram. Utöver detta kommer detaljanalys av enskilda beslut och deras ursprung ej heller djupare analyseras, utan händelseutvecklingen kommer endast i grova drag redovisas. Det är den större riktningen som är det intressanta fenomenet i de båda fallen. I förhållande till teorierna och den grova

skärningen kommer detta inte påverka resultatet gentemot vad en mer grundlig analys av enskilda beslut inom de två respektive beslutsfallen skulle ha visat.

Ett antagande av teorin *diversionary action* (Kanat 2014) (Levy & Vakili 1992) och dess giltighet kommer att göras. Med det menas att en djupare analys av denna teori ej kommer att genomföras, utan den kommer att beskrivas, förklaras samt kopplas till de båda fallen med hänvisning till redan gjord forskning.

1.6 Källor

Källor i denna uppsats är i huvudsak skrivna texter (primär- och sekundärkällor) med hänvisning till historiska händelser och iakttagelser. Dessa finns att hämta information om i flera oberoende tidskrifter, böcker och historiska skildringar på internet, vilket resulterar i att de bör innehålla saklig och tillräckligt äkthet för att nå målsättningen med uppgiften. Som författare anser jag att enskilda mindre historiska skillnader inte påverkar själva slutsatserna om teoriernas grundstenar. Dock finns fall i studien som lägger stor vikt vid källans äkthet utifrån att de är direkt avgörande för själva analysen av teorin om informationsbias. Dessa är primärkällor som var med vid den aktuella situationen samt nedtecknande rapporter från perioden. I dessa fall kan samtidigtheten ifrågasättas, men i och med att jag inte hittat något som motsätter sig dessa uppgifter klassar jag den information som hittats trovärdig. Övriga beskrivna källor har hög trovärdighet i och med att de uppfyller de krav som beskrivs i ÄDEL-ost; äkthet, oberoende, samtidig, tendens (Esaiasson m.fl. 2017, s. 288). Äkthet då de är väl publicerade artiklar och böcker som beskriver ett beteende eller ett fenomen utan uppsåt till vare sig tendens eller beroende utan rakt av en iakttagelse. Teorierna i dessa artiklar/böcker är förvisso forskares vilja att genomföra en generalisering utifrån en iakttagelse, vilket omedvetet blir en subjektiv uppfattning av verkligheten, men i och med att jag väljer att nyttja teorierna på, utifrån teorierna, nya fall bör eventuella dubier i den riktningen gentemot fallen vara ogiltiga. Dessutom nyttjar jag sammanfattningen av teorierna som verktyg, vilket inte påverkar studiens utkomst.

Samtidigthet kan ifrågasättas i och med att lång tid har passerat sedan de två huvudhändelserna i sig, men de är båda väl övervakade av samtida media. Intervjuer av primärkällor under tiden de skedde och att de i efterhand stämmer överens med senare intervjuer skapar trovärdighet.

Då forskare, precis som jag, hänvisar till andra författare har jag i möjligaste mån valt att eftersöka primärförfattaren för att säkerställa att tolkningen av dennes text/studie sker med mina ögon och inte via en sekundär forskares filter (Eriksson & Hultman 2014, s. 116). Detta arbetssätt resulterar också i den positiva bieffekten att textanalysen får en större trovärdighet, d.v.s. både

ursprungsförfattaren samt sekundärförfattarens texter och analyser undersöks och jämförs.

2 Teori

I inledningen beskrevs fallen som intressanta utifrån sammanträffandet att de var förhållandevis lika varandra med möjlighet till samma frågeställning, varför det blev som det blev och hur det gick till? Med tanke på likheterna kommer denna studie närmare undersöka vilka beröringspunkter som fallen har. Jag kom fram till att båda fallen har en gemensam faktor i att de hade auktoritärt styre i form av en enskild individ eller en mycket begränsad skara personer som hade ett stort ansvar generellt (ledare för ett land), befann sig under press (opinion emot sig) samt var tvungna att hitta en resolut lösning. Med detta i åtanke kan det identifieras att den mänskliga naturen antagligen spelade en stor roll. Då tidigare forskning redan existerade avseende den väg de tog, *diversionary action*, skapades frågorna: hur gick det till och vad hände sedan? Vad fick dem att nyttja denna manöver och varför insåg de inte problematiken? Först under själva planeringsfasen och senare, när motoffensiven var nära förestående, valde de ändå att fortsätta? Dessa frågor för denna studie mot teorier om hur vi människor hanterar och tolkar information samt hur vi beter oss när vi har investerat mycket i en viss riktning.

Vid jämförelsen mellan de två historiska händelserna kommer således tre teorier nyttjas, men som tidigare förklarats kommer teorin *diversionary action* inte analyseras i slutresultatet, då forskning redan finns. Anledningen till att den finns med är för att förstå riktningen de båda ledningarna i respektive fall tog initialt.

Dessa tre teorier utgör tillsammans studiens ramverk:

- Diversionary action
- Informationsbias
- Sunk cost fallacy

2.1 Teori 1: Diversionary action

Teorin bygger på att en stat eller organisation kan vända ett internt missnöje inom ett visst område, exempelvis ekonomisk nedgång, genom att hitta ett gemensamt mål och få befolkningen att fokusera på detta istället. Syftet kan variera beroende på vad målsättningen med omdirigeringen av problematiseringen är, men ofta handlar det om att måla ut en syndabock. Ett historiskt exempel är Hitlers utpekning av judar i mellankrigstiden på 1930-talet (detta exempel är dock helt inomstatligt). En annan aspekt av fenomenet har också filmatiserats genom filmen

Wag the Dog från 1997, där en skandal strax innan ett val tonas ned till förmån mot ett fiktivt krig i Albanien (www.imdb.com). Denna teori är väl känd och har länge skapat en diskurs inom forskning avseende om detta beteende endast är tillämpligt för större demokratier eller om det även kan gälla svaga stater. Även tillämpbarheten på auktoritära stater har ifrågasatts. Anledningen till detta är att demokratier har möjligheten att nyttja den inför närliggande val för att stärka sina positioner som ledande parti. Medan auktoritära stater inte har haft samma behov, då de inte på samma sätt som demokratier är begränsade av frågeställningar såsom opinion, allmänna val och mänskliga rättigheter (exempelvis fängslande av icke likatänkande utan rättvis prövning i rättssal). Dessutom var/är den styrande ledaren ofta tätt samarbetandes med den militära ledningen vilket gör att den auktoritära staten har större möjlighet till att med våld kuva befolkningen (Clark m.fl. 2011, s. 250).

Nyttjandet av manövern avledning beskriver Jack S. Levy och Lily I. Vakili väl i sitt kapitel *Diversionary action by authoritarian regimes: Argentina in the Falklands/Malvinas case* i boken *The internationalization of communal strife* (Midlarsky 1992). Här beskriver de hur militärjuntan i Argentina nyttjar denna teori för att förstärka sina positioner politiskt inom landet. Vid tidpunkten var ledningen i Argentina svag och diskussioner om en demokratisering hade förekommit. Landet var i svår ekonomisk recession och befolkningen började rikta sitt missnöje mot den sittande militärjuntan.

På samma ämne har Kilic B. Kanat proklamerat Saddam Husseins nyttjande av avledande distraktion mot den inhemska publiken i artikeln *Diversionary Foreign Policy in Authoritarian States: The Use of Multiple Diversionary Strategies by Saddam Hussein during the Gulf War* i *Journal of Strategic Security* (2014). Kanat nyttjar teorin om avledningsåtgärd som grund och bygger vidare på den med möjligheten till multipelt nyttjande av manövern, då man identifierar att den intention och utkomst som initialt var tänkt inte uppfylls eller att man spelar på flera plan samtidigt för att förstärka sin strategi. Likaså handlar den inte bara om nyttjande av militär makt utan av den palett av våld, hot om våld och andra mindre extrema medel såsom retorisk diplomati. Studien påvisar möjligheten för att andra stater än USA kan nyttja detta medel för att fånga befolkningens uppmärksamhet mot ett gemensamt mål. Vidare menar Kanat att det inte måste vara en stark militär stat med ekonomiska muskler som genomför en extern krigshandling, utan möjligheten finns även för svagare stater/ledningar att genomföra liknande åtgärder med icke fysiska medel, som till exempel retorisk propaganda. Nyttjandet av denna ”mjukare” form av avledande manöver kan också samtidigt verka positivt både inom landet som mot yttre aktörer, vilka man vill hålla sig sams med. Kanat illustrerar detta genom att nyttja situationen som uppstod i Irak 1990.

Med hjälp av teorin om avledande manöver och den appliceringen av denna i de båda fallen gjorda av Jack S. Levy och Lily I. Vakili (Falklandsöarna) respektive Kilic B. Kanat (Irak) avser jag fastslå att denna manöver var väl planerad och att de båda ledningarna var väl medvetna om dess existens samt nyttjade den för just det syftet, det vill säga ena befolkningen och därigenom

kvarstanna i ledande position. Med det sagt kommer denna teori inte analyseras vidare i studien.

2.2 Teori 2: Informationsbias

Vid beslutsfattande bör en analys av det aktuella narrativet göras. Dessa analyser bygger på informationsinhämtning som måste vara objektiv. Om den inte är det blir besluten som analysen bygger på felaktig. För att kunna tolka information som är komplex och svårtydd skapar vi människor ett system av bilder och minnen (koder) som vi nyttjar för att kunna applicera på ny information. Detta för att vi ska kunna göra den begriplig för oss själva (Gustavsson & Tallberg (red.) 2021, s. 217).

Keren Yarhi-Milo skriver i sin bok *Knowing the adversary* (2014) att beslutsfattare är människor som alltid kommer att tolka signaler och underrättelser utifrån sina egna teorier, behov och förväntningar (fördomar). Vidare skriver hon att information som påverkar och påverkas av känslor har en förmåga att få större slagkraft och på så vis få större tillförlitlighet hos mottagaren (ibid, s. 16). Donald Trump avsåg bomba Syrien efter att ha sett bilder på barn som utsatts för kemiska stridsmedel. Denna åtgärd berörde hans känslor starkt och hans förslag på motåtgärd gick stick i stäv mot hans och hans administrations utrikespolicy (Gustavsson & Tallberg (red.) 2021, s. 219). Likaså får personliga möten en stor inverkan på beslutsfattaren avseende dennes syn på sin ”motståndare”. Ett historiskt exempel är George W. Bush kommentar efter ett möte med Putin 2001: *“I looked the man in the eye. I found him to be very straightforward and trustworthy. We had a very good dialogue. I was able to get a sense of his soul”* (whitehouse.archives.gov). Det har ju senare visat sig att Putin inte riktigt var en man att lita på, men President Bush byggde mycket av sin syn på Ryssland efter sitt möte med Putin. Med detta sagt kan man dra slutsatsen att ju närmare personligt man befinner sig en situation, desto större inverkan får det på sin tolknings- och uppfattningsförmåga.

Alexander Groth (Groth refererad av Yarhi-Milo 2014, s. 18) skriver att de flesta politiska ledare har en övertro på sin egen förmåga att bedöma information och riskerar därför att nyttja denna egna förmåga vid analys av en given situation.

Ytterligare en faktor vi bör ta med är att stater som styrs av auktoritära ledningar genererar risken att den komplexitet det innebär och den kunskap som krävs för att styra ett land högst troligt inte kan hanteras av eller finns hos den styrande gruppen (Dahlström 2021, s. 149).

Utifrån ovan text kan vi dra slutsatsen att det existerar en överhängande risk att varje given situation kan tolkas olika beroende på vem som tar till sig den. Vår mänskliga hjärna väljer undermedvetet att ta till oss/ignorera/väga fakta olika beroende på våra egna erfarenheter, hur nära vi själva är knutna till händelsen och våra egna mål och intentioner. Informationsinhämtning är dessutom sällan en en-stegs procedur, d.v.s. i ju fler led informationsprocessen är uppbyggd desto större risk är det att den förvanskas längs med vägen (Heuer 1999, s. 120).

2.2.1 Hypotes informationsbias

En analys av omvärldsläget genomförs givetvis före en annektering av annat lands markområden. Med hjälp av underrättelser som bakgrund för att utröna förhållandet risk mot vinst väljer man sedan den handlingsväg (COA – course of action) som är mest gynnsam för den egna saken (wfdss.usgs.gov). Denna kommer i nästkommande kapitel analyseras utifrån empirin med teorin om informationsbias som bakgrund. Det bör tilläggas att ordningen ur ett tidsperspektiv i denna studie inte nödvändigtvis behöver vara korrekt. Detta ger oss följande hypotes att besvara:

Kan de båda händelserna bero på att intentionen hos ledningen i respektive land fick dem att tolka tillgängliga underrättelser på ett sätt så att det gynnade deras intressen?

2.3 Teori 3: sunk cost fallacy

Sunk cost fallacy är i grunden en ekonomisk term som påvisar ett mänskligt beteende där vi som individer har svårt att avbryta en påbörjad investering (kan dock vara av icke-ekonomisk betydelse med) då vi redan har satsat ekonomiska resurser i saken. Då termen syftar mer mot ett beteende än den ekonomiska faktorn blir det lätt att dra liknelsen mot andra investeringar, d.v.s. idéer, tid och prestige. En översättning till svenska skulle kunna lyda: ”det oåterkallerliga kostnads-felet”, men vidare i studien kommer den engelska frasen att nyttjas. *Sunk costs* kan även innefattas i beslut som vi står för i vardagliga livet. Exempel: en liten investeringar vi gjort för att gå på bio (letat upp och köpt biljetter) och plötsligt dyker det upp en mer lockande sysselsättning som inte kostar något (middag med vänner). Trots detta kanske vi väljer att gå på bion då vi redan spenderat pengar och tid på att hitta och köpa biljetterna (Roth m.fl. 2014, s. 100).

Tidigare (i tid genomförda) insatser, oavsett vilken form, som är oåterkalleliga bör inte påverka aktuella eller framtida beslut, trots detta väljer beslutsfattare att ignorera omöjligheten att få tillbaka redan satsade resurser utan ser dem som investeringar som rättfärdigar framtida fortsatta investeringar (Heath 1995, s. 38). Något som är starkt kopplat, till *sunk cost fallacy* är det som kallas för *loss aversion* eller ”förlustaversion”. Förlustaversion syftar på vår starka benägenhet att välja att undvika förluster framför att skaffa sig vinster i samma storlek. Alltså, om du tappar bort 100 kronor så kommer intrycket av förlust du känner inför det att kännas större än intrycket av den lycka du skulle känna om du fick 100 kronor. Detta gör att rädslan för att förlora det man redan satsat ”vinner” över risken att förlora mer i framtiden, d.v.s. vi går vidare då vi inte vill förlora det vi har satsat. Kontentan blir alltså att vi fortsätter investera tid, pengar och energi i saker som vi borde avstyrat för länge sedan (understand-accounting.net).

I en studie där man testade ett antal individer i ett spel för att hitta utlösare, bakomliggande faktorer samt att testa själva teorin kom forskarna fram till att det

fanns en tendens till fenomenet, men att den inte var lika påfallande som de trodde vid studiens start (Freidman m.fl 2007). Detta kan dock förklaras med att det var ett spel som inte betydde något för verkligheten. Insatserna var således inte försökspersonernas egna riktiga investeringar med varken pengar eller prestige.

I artikeln *On the sunk-cost effect in economic decision-making: a meta-analytic review* beskriver man att det finns tydliga tendenser till *sunk cost*-effekten. I studien som artikeln bygger på kunde man också påvisa sambandet mellan benägenheten att fortsätta sin investering också berodde på tiden som passerade mellan varje händelse, d.v.s. ju längre tid som gick mellan varje investeringspunkt, desto mindre benägna var försökspersonerna att gå vidare och därigenom fastna i *sunk cost*-fällan (Roth m.fl. 2014, s.120).

Inom ekonomi och dramaturgi finns ett uttryck som kan ses som ett botemedel på *sunk cost*-problematiken – ”*cut/kill your darlings*” (fritt översatt ”gör dig av med dina älsklingar”). Med detta menas att oavsett hur väl man än vill fortsätta med sin investering bör man avsluta den då det inte kommer att leda till något gott.

Med detta sagt kommer begreppsbestämningen av *sunk cost fallacy* som teori nyttja Arkes och Blumers definition som ”*The sunk cost effect is manifested in a greater tendency to continue an endeavor once an investment in money, effort, or time has been made.*” (1985). Vidare i denna studie kommer även tillägg ”prestige” att vara en faktor som påverkar beslutsprocessen. Detta tillägg påverkar inte teorin i någon felaktig riktning, då ordet är en naturlig bieffekt av de tre redan existerande värdeorden, pengar, ansträngning och tid, utan kommer att förstärka teorin. Dessutom stärks detta tillägg av den tidigare forskningen som menar att publik inblandning är starkare än den rent privata¹.

2.3.1 Hypotes sunk cost fallacy

Utifrån beskrivet händelseförlopp och tillsammans med det dåvarande omvärldsläget kan man dra vissa slutsatser. För att få svar på om dessa är rätt har följande hypotes konstruerats:

Var situationen för de båda ledningarna ett fall av ”ingen återvändo”, eller hade de möjligheten att backa och begränsa sina förluster?²

¹ Se kap 1.3.3.

² Hade de ingen möjlighet att backa kan man inte hävda sunk cost fallacy-teorin.

3 Metod

I grunden är denna studie en teorikonsumerande jämförande analysstudie av två fall som är oberoende av varandra, men som har stora likheter. Dessa båda fall avses nyttjas för att illustrera teoriernas giltighet. Huvudfrågan kommer att besvaras av teorin *sunk cost fallacy*, men för att komma åt problematiseringen behöver studien föras in på rätt väg för att påvisa det aktiva valet ledningen i de två fallen gjorde samt vilka grunder de valde att agera på.

Initialt har teorin om avledande manöver tillämpats. Denna nyttjas som ett antagande att den är gällande. Tidigare forskning har som tidigare beskrivits skett på de båda krigsfallen utifrån teorin och denna studie har ej för avsikt att ifrågasätta dessa studier.

Därefter genomförs en kvalitativ inomfallsanalys (Esaiasson m.fl. 2017, s. 108) av de två fallen, var och ett för sig, med teorin om informationsbias för att undersöka att den är gällande, d.v.s. kan vi identifiera tillfällen där bias kan vara en starkt bidragande faktor. Detta blir steg ett i en kongruensanalys, kan teorin förklara fallen (Esaiasson m.fl. 2017, s. 107)?

Vidare testas teorin *sunk cost fallacy* mot fallen på liknande sätt, steg två i kongruensanalysen. För att underlätta för läsaren har jag för avsikt att genomföra fullständig analys på ett fall i taget för att inte tappa den röda tråden och fokus på respektive fall.

Endast en teori kommer att prövas åt gången mot de båda fallen, ett i taget, vilket medför vissa svårigheter. Enligt studien *Designing case studies* menar författarna att möjligheten finns att genomföra en kongruensanalys med endast en teori, men att det då blir en begränsad form av kongruensanalys (Blatter & Haverlands 2012, s. 161). De menar att man kan identifiera kausala mekanismer på ett sådant sätt att de definierar och binder samman förväntningarna med teorin. En nackdel med att endast nyttja en teori mot empirin är att man som författare riskerar att endast leta information som bekräftar teorin och negligerar information som motsäger den samma. Denna risk finns alltid, men minskar om man nyttjar flera teorier mot samma fall (ibid, s. 161). För att ge läsaren förståelse för min medvetenhet av detta kommer i slutet av studien presenteras de risker jag identifierar avseende ovan text samt ytterligare inslag av samma art. Vidare får inte en studie med en teori samma genomslagskraft som om samma studie hade genomförts med flera divergerande teorier (ibid, s. 162).

Utifrån detta har hypoteser skapats som kan hjälpa till att identifiera de kausala mekanismer som stödjer teoriernas ansatts till att förklara fallen.

''Hypotheses' are those propositions that specify the expected causal connections between the constitutive concepts of a theory. In consequence, hypotheses are a subset of propositions. The

causal connections are usually formulated as configurations of necessary and – together – sufficient causal conditions that lead to specific outcomes.” (ibid, s. 160)

Visar det sig att teorin informationsbias och de båda fallen är kompatibla – kan teorin förklara utfallet, kommer vidare analys och logiskt resonemang identifiera tillfällena, kausala mekanismer, där möjligheten till en alternativ handlingsväg funnits. Detta för att undersöka om de båda fallen representerar typfall av teorin *sunk cost fallacy*.

Vidare kommer denna teori appliceras som ett generellt möjligt scenario och påvisa relationen mellan den aktuella händelseutvecklingen och teorin: kongruensanalys steg 2.

Genom att beskriva uppstarten med teorin om avledande manöver och pröva teorin informationsbias på två olika fall anser jag att tillräcklig empiri finns för att kunna stärka teorin och ta analysen vidare till steg 2. Steg 1 handlar om att genom teorierna förklara varför händelseutvecklingen tog den riktning den gjorde medan steg 2 skapar en förståelse för det mänskliga i situationen och eventuellt stärka teorin om *sunk cost fallacy*.

Genom att föra de båda teorierna tillsammans är avsikten att vi får ett händelseförlopp som förstärker dem.

4 Argentina

I början av 1980-talet genomgick Argentina en djup kris och missnöje riktades mot den sittande militärjuntan. Krisen bestod i en snabbt fallande valuta på grund av ekonomisk recession samt att Argentinas tidigare militärjunta under åren 1975-1979 kidnappat och torterat sin befolkning (Parsons 2000, s. 20). Resultatet blev två snabba ledarskiften, i mars samt i december 1981. Efter det senare skiftet var de nya ledarna generallöjtnant Leopoldo Galtieri för armén, brigadgeneral Basilio Lami Dozo för flygvapnet och amiral Jorge Anaya för flottan. Galtieri var även tillsatt som president och landets ansikte utåt. För att stävja den inhemska situationen spelade ledningen på befolkningens nationalistiska känslor och fick dem att rikta om fokus från den ekonomiska krisen mot ett gemensamt mål. En dispyt hade länge pågått mellan Argentina och Storbritannien. Viljan att ta tillbaka ögruppen Falklandsöarna hade länge varit ett mål för Argentina och här identifierades att man på ett enkelt sätt skulle kunna ta Falklandsöarna i besittning och på så sätt vinna två slag i ett drag, att lösa Falklandskonflikten och få med sig befolkningen. Det bör också tilläggas att i Argentina togs annekteringen av Falklandsöarna emot med jubel och militärjuntan sågs som hjältar. Det militärjuntan uppenbarligen inte räknade med var det motstånd och den motoffensiv Storbritannien gjorde samt att FN skulle ställa sig på Storbritanniens sida genom resolution 502 (madamelilica.com).

Utifrån ovanstående text och med teorin i minnet, kan vi anta att Argentina anammade en avledningsåtgärd för att omdirigera fokus från de uppenbara nationella problem befolkningen hade identifierat. Vid det vägval som juntan stod inför bör de ha gjort någon form av underrättelseinhämtning med efterföljande analys. Denna analys hjälpte dem vid valet av väg. Vidare i denna studie har jag för avsikt att teoretisera vidare kring de risker som finns vid underrättelseinhämtning mot ett redan uppsatt mål.

4.1 Argentina: informationsbias

Vi har redan antagit att juntans redskap för att åter samla sin befolkning var genom att nyttja en avledningsmanöver och därigenom skapa det gemensamma målet att återta Falklandsöarna (Levy & Vakili 1992). För att kunna gå vidare i sin strategi behövde de veta hur omvärlden skulle reagera. En annektering av annat lands mark har en förmåga att inte gå obemärkt förbi omvärlden.

Vid den vidare analysen av fallet Argentina kommer fyra typfall presenteras som hjälp till att identifiera de kausala mekanismer (Esaiasson m.fl. 2017 s. 67) som ledde till krigsutbrottet. Dessa hjälper oss i förståelsen som kan ha bidragit

till att Argentina valde att fortsätta med sin manöver, d.v.s. som gjorde att de kom fram till att inta Falklandsöarna var en bra plan. Detta samtidigt som vi närmare skall undersöka om dessa anledningar var den sortens underrättelser man bör starta ett krig på.

4.1.1 Storbritanniens intresse och USA

Falklandsöarna har länge varit en grund för dispyt mellan Storbritannien och initialt Spanien och sedermera Argentina. 1833 tog det brittiska imperiet över Falklandsöarna och synen på detta övertagande och kolonialismen i allmänhet har därefter varit ett ämne för irritation i Argentina. Dialogen mellan Argentina och Storbritannien har i stort sett skett sedan dess. 1960 togs ett beslut genom en resolution inom FN, res. 1514, att avsluta kolonialismen. Denna väckte nytt intresse i frågan för Argentina och fem år senare kom ytterligare en resolution, res. 2065, som innebar att Storbritannien och Argentina skulle inleda förhandlingar i frågan. Förhandlingarna gick fram och tillbaka under flera år. Storbritannien, som senare var villig att släppa öarna, ville endast göra detta om de boende på öarna var öppna för överföringen. Det var de inte, de var ju engelsmän och Argentinas rykte var inget vidare med tanke på den tidigare behandlingen av den egna befolkningen (Parsons 2000, s. 14-24). Detta ledde till att Argentina satte press på Storbritannien med ett slutdatum för förhandlingarna. Under tiden, strax innan krigsutbrottet, blev Argentina goda vänner med USA och Reagan-administrationen då USA ansåg att Argentina skulle kunna vara till nytta i kampen mot kommunismen. Argentina visste också att USA var starkt emot all form av kolonialism (Parsons 2000, s. 25). Samtidigt upplevde Argentina att den brittiska regeringen egentligen inte var särskilt intresserade av Falklandsöarna, utan det var mer en stark lobbyverksamhet från parlamentet, tillsammans med oviljan från öborna, som eldade på konflikten.

Dessa två orelaterade kausala mekanismer fick Argentina att tro att USA inte skulle stödja Storbritannien vid en konflikt och att Storbritannien själva inte skulle reagera med mer än bara protester (ibid).

4.1.2 Galtieris syn på västvärlden och England

Under en intervju med USA:s utrikesminister, Alexander Haig, i tidningen *La Nacion* beskriver Haig sin syn på händelserna och den argentinska juntan. Haig fick i uppdrag av Reagan, som då var USA:s president, att medla mellan Storbritannien och Argentina.

Haig menar att han vid flertalet tillfällen tryckte på riskerna med en upptrappning i konflikten. Dels menade han att Thatcher inte skulle backa då hon såg på konflikten med kalla krigets glasögon och att hon inte var beredd att visa sig svag inför Moskva. Dessutom sade han till Galtieri att om förhandlingarna misslyckas kommer USA ställa sig på brittenas sida, alltså tvärt om mot hur

juntan tolkade det³. Enligt Haig ansåg dessutom Galtieri att västvärlden och USA var korrupt och att britterna inte hade någon gud (La Nacion 1997).

4.1.3 Argentinas diplomatiska förmåga

Argentinas utrikesdepartement var ingen sammansvetsad funktion utan bestod av en blandning av politiskt sakkunniga, civila utan politisk kompetens samt officerare. Argentinas diplomater jobbade tätt med militärattachéer som dessutom hade direktlinjer till sina respektive försvarshefer, alltså militärjuntan. Militära system är hierarkiska i sig och Argentinas befälsordning var inget undantag. Detta resulterade i att informationsflödet var, av naturliga sjael, färgat av den militära sidan och officerarnas undvikande från att svara "fel". Detta gjorde att den bild som målades upp var entusiastisk för en invasion och att det fanns acceptans från övriga världen gentemot Argentina (Hastings & Jenkins 2005, s. 68-69).

4.1.4 Summering Argentina: informationsbias

Med hjälp av de fyra fallen ovan kan man med teorins innebörd i minnet anse att med tillgänglig information fanns möjligheten att tolka situationen på ett annat sätt. Ledarna i militärjuntan tolkade dock informationen till sin fördel, samtidigt som det uppenbarligen fanns tydliga risker med invasionen. Om de medvetet eller omedvetet gjorde detta kan vi ej få svar på, men som tidigare nämnts i kapitlet tidigare forskning har människan en tendens att styra sin uppfattning av information i enlighet med den egna viljan. I detta fall är den till lika som redan uppsatta mål.

En avvaktan hade kanske resulterat i ett mjukt överlåtande av öarna till Argentina där styret succesivt hade överförts till de Argentinska myndigheterna. Det nationella intresset för ögruppen i Storbritannien var som nämnt lågt. Detta tillsammans med det positiva amerikanska intresset för Argentina som land och den antikolonialism USA stod för resulterade i förhastade slutsatser.

Den personliga syn och de känslor Galtieri och övriga medlemmar i juntan hade för väst gjorde att de redan hade en bild av hur dessa stater skulle komma att reagera.

De inneboende problem som skapas genom att ha ett auktoritärt styre med militär hierarki och militära rådgivare resulterade i att ingen vågade berätta hur det verkligen låg till (Hastings & Jenkins 2005). De rådgivare med annan bakgrund, d.v.s. som inte var färgade av militären, fick heller inget gehör. Detta är direkt ingen feltolkning av information från juntans sida. Man kan dock dra slutsatsen att väljer man sina rådgivare efter eget tycke får man de svar man kan förvänta sig.

³ Jmf 4.1.1

Juntan identifierade inte på allvar vad en invasion skulle kunna innebära för det invaderade landets utrikespolitik. Detta antagligen p.g.a. sin färgade syn på den "okristliga och korrumperade" staten Storbritannien. Det borde ha kunnat förutses vad effekten av ett passivt Storbritannien skulle skicka för signaler till andra stater och stormakter.

Utifrån detta borde de ha identifierat indikationer på att ett övertagande med vapenmakt av Falklandsöarna inte var den mest optimala vägen att gå.

4.2 Argentina: sunk cost fallacy

På samma sätt som vid analysen av informationsbias finns här kausala mekanismer som var, eller i detta fall, kunde varit alternativa handlingsvägar för Argentina för att få en mindre smärtsam utgång.

4.2.1 Mobilisering av brittiska flottan

Informationen som nådde Storbritannien var högst knapphändig och svår att bekräfta då all kommunikation från Falklandsöarna var bruten. Dock fanns tydliga indikationer som påvisade att en invasion skett. Kabinettet hade redan på måndagen skickat ubåtar för att vara i beredskapsläge i syfte att fungera som en tröskeeffekt gentemot Argentina. Flottan hade också på onsdagen veckan innan satts i beredskap. Nu visade det sig att Argentina menade allvar, vilket alla var förvånade över, och Kabinettet började agera. Man införde import och exportsanktioner och Argentinska tillgångar frystes. Man bad dessutom EG och USA att göra samma sak. Flottans expeditionsstyrka skickades iväg (Hastings & Jenkins 2005, s. 102).

Allt detta kan omöjligen ha undgått den Argentinska militärjuntan, men samtidigt, allt gick väldigt fort, stod Galtieri på Plaza de Mayo och höll ett känslomässigt tal och mottog folkets jubel.

4.2.2 Resolution 502

Kabinettet i Storbritannien fortsatte att skyndsamt agera för att skaffa vidare stöd för sin sak. FN mobiliserades och redan den 3 april (dagen efter anfallet) antogs resolution 502 som fördömde Argentinas invasion och vidare krävde att all argentinsk militär skulle dras tillbaka samt att alla fientliga handlingar skulle avslutas (unscr.com). Resolutionen godkändes genom att 10 av länderna i säkerhetsrådet röstade för, 4 lade ned sina röster och endast Panama röstade emot. Det intressanta här är att USA, vilket Haig hade varnat för, godkände resolutionen.

4.2.3 Summering Argentina: sunk cost fallacy

Ett försök till logiskt resonemang ger att juntan i detta läge stod vid flera vägval. Fortsätta på inslagen väg trots: (1) att de underrättelser och analyser man införskaffat tidigare inte längre hade förankring i den aktuella händelseutvecklingen, (2) att världssamfundet var emot dem och där också USA, som tidigare visat sig vänligt sinnade, stod bakom. Vilket också utrikesminister Haig proklamerat att de skulle vid en militär konfrontation under ett möte med Galtieri. Alternativt kunde de inse faktum att det var risk för öppet krig och dra sig tillbaka.

Med teorin som utgångspunkt är det utifrån mänskligt beteende en större risk att individen fortsätter på inslagen väg istället för att vända trots att det finns uppenbar fara för nederlag.

Vid den tidigare beskrivningen och genomgången av teorin drogs slutsatsen att prestige är en adekvat faktor. Detta kan förklaras av att oavsett vilken typ av resurs en stat har satsat på ett givet spår blir det oftast ledningen för staten som får bära hundhuvudet om det visar sig vara ett felaktigt beslut och man borde ha backat. P.g.a. detta finns risken att ledaren/na väljer att (desperat) fortsätta på inslagen väg för att inte tappa ansiktet även om de i grunden inser att det inte kommer att sluta väl.

Med händelseförloppet och de mekanismer det satte igång kan man se att möjligheten till att backa fanns och att det hade resulterat i sparade människoliv och mindre ekonomiska utgifter. Det hade kunnat vara ett argument juntan hade kunnat föra med sin befolkning. Antagligen hade det resulterat i avsättning av juntan redan då. Att detta ändå skulle ske kunde de nog inte räknat ut då de uppenbarligen trodde på sin sak.

5 Irak

Irak var i ett extremt kostsamt krig med sitt grannland Iran i drygt 8 år (1980-1988) och hade därigenom förlorat mycket av ekonomiska värden. Iranska flygvapnet hade dessutom bombat sönder stora delar av den inhemska industrin. Befolkningen hade blivit lovade ekonomisk ersättning när kriget var slut, vilket inte efterföljdes och utöver detta började låntagare till Irak begära återbetalning av de skulder man dragit på sig under krigsåren. Förhandlingar om att reformera lånen misslyckades i slutet på 80-talet och de ekonomiska svårigheterna medförde att den sociala samhällsbyggnaden började kollapsa. Vid samma tidpunkt började Shiamuslimerna (60 % av befolkningen) i söder samt Kurdiska fraktioner i norr utgöra ett hot mot den politiska ledningen. Misstron mot Ba'ath-partiet och dess ledning berodde också på den historia de hade bakom sig som innehöll brott mot mänskliga rättigheter. Bland annat hade Irak under åren 1980-1988 använt kemiska vapen mot den inhemska kurdiska befolkningen (www.globalis.se)

I Europa föll muren och världssamfundets syn på auktoritära regimer blev alltmer negativ vilket resulterade i att Saddam Hussein inte fick internationellt stöd i situationen. Dessutom utsattes Saddam Hussein för inte mindre än tre mordförsök vilket tyder på att missnöjet existerade och var överhängande även inom den inre kretsen av Ba'athpartiet.

Utifrån ovan beskrivna situation kände Saddam Hussein sig tvungen att agera. Antingen genom att tvinga befolkningen till underkastelse eller genom att rikta deras uppmärksamhet mot ett annat håll. Att fullständigt kuva befolkningen såg han som riskfyllt p.g.a. tidigare erfarenheter och han identifierade att detta mycket väl skulle kunna slå tillbaka mot honom som ledare (Kanat 2014, s. 24). Saddam behövde en ny fiende att rikta uppmärksamheten mot. Han hade länge hyst irritation mot shejkkungadömen och såg nu sin chans att få med sig befolkningen. Historien hjälpte Saddam Hussein på vägen då det tidigare fanns en oenighet om var gränsdragningar skett och vilka gav Kuwait rikedomar i form av oljefält (Rumaliyah) samt öarna Babiyan och Warbah.

Nationellt förde han nu en intensiv propaganda mot Kuwait och den inhemska befolkningen accepterade Kuwait som syndabock för den dåliga ekonomin samt höll med om att vissa Kuwaitiska landsdelar egentligen borde tillhöra Irak. För att externt kunna vidare driva sin linje uppmanade Saddam Hussein de övriga arabländernas ledningar att välja hans sida. Detta gjorde han genom en liknelse mellan sin situation med Kuwait med Israel-och Palestinafrågan. Han lockade också de mindre rika arabländerna genom att föra fram att mellanösterns oljefyndigheter borde delas lika mellan alla arabländer (Kiesow 1993, s. 55)

Invasionen av Kuwait den 2 augusti 1990 kom som en chock för hela världen. Retrospektivt skulle man kunna identifiera att den ökande retorik Saddam nyttjade pekade åt detta håll, men efterklokhet är enkelt med facit i hand. Ett tydligt tecken

på chocken var att samtidigt som ett möte ägde rum mellan Saddam och den amerikanska ambassadören April Glaspie var Irakiska trupper utlokaliserade vid den Kuwaitiska gränsen. Del av samtalet berörde detta ämne, men frågan var mer av karaktären: är detta något vi behöver oroa oss för? De få som misstänkte att en attack var nära förestående trodde att det på sin höjd handlade om att ta över Kuwaits oljefält (u-s-history.com)

Det Saddam Hussein inte räknade med var det massiva motstånd han fick från dels arabvärlden och dels att USA tillsammans med Sovjet fördömde attacken, FN antog en resolution och Saudiarabien accepterade ett erbjudande från USA att hjälpa dem att skydda deras land mot Irak. Saudierna identifierade en risk att de skulle bli anfallna. (en.wikipedia.org).

5.1 Irak: informationsbias

På samma sätt som för juntan i Argentina fanns kausala mekanismer som påverkade utfallet avseende underrättelseinhämtning för Saddam Hussein. Saddam nyttjade, som tidigare nämnt, en palett av olika åtgärder för att rikta uppmärksamheten mot ett annat håll. Inom landet förde han en stark propaganda mot Kuwait och dess styre och tillgång till naturtillgångar. Samtidigt förde han en annan retorik gentemot övriga arabländer för att få till gehör för sina anspråk på Kuwait. Saddam hade dessutom mycket att vinna ekonomiskt på en invasion av Kuwait.

Typfall, fyra stycken, kommer även här att nyttjas för att påvisa att tolkning av information, på grund av olika anledningar, skapar en bild hos aktören vilken stödjer den väg som ligger i dennes intresse.

5.1.1 Saddams personlighetsstörning

Saddam Hussein har av psykologer identifierats med flera typer av självbildsdiagnoser vilka kan förklara delar av hans beteende genom åren (Parson 1991). Denna studie avser inte gå vidare i detta spår mer än att konstatera att den destruktiva narcissistiska störning (och övriga storhetsvansinnessyndrom) han led av gjorde att han hade en övertro på sig själv och sin förmåga och ingen annan hade något att lära honom (Parson 1991, s. 35). Han liknas vid Hitler och enligt artikeln menar Fromm (Fromm citerad av Parson 1991) att denna narcissistiska störning gör att Saddam har "*flaws in perception of reality*" and "*errors in judgment*" vilket kan ses i båda dessa herrars karaktärer (ibid 1991, s. 39).

5.1.2 Ledarskap och straff

På samma sätt som juntan i Argentina byggde Saddams maktstruktur mycket på att ta makten och se till att ingen annan stark ledare kunde ta över. Detta gjorde

han systematiskt genom att tysta dem som låg bakom splittringen av Ba'athpartiet 1963 genom att skapa en brutal intern säkerhetsstyrka, vilken han själv var chef över. Han hade också haft ihjäl en släkting som opponerade sig mot partiet (Parson 1991, s. 34). Succesivt efter att han tillträtt som president skapade han, som Samir Al-Khalil⁴ kallade det: "The Republic of Fear", och fortsatte att eliminera alla inom partiet som kunde hota hans ställning.

5.1.3 Historia och vänner

Under kriget mot Iran hade GCC-länderna (Gulf Cooperation Council) och Reaganadministrationen stöttat Saddam. Han ansåg att han hade fört kriget å GCC:s vägnar för att hindra Iran att exportera sin revolution och shiaislam (Hammargren 2014, s. 241) och därigenom ansåg han att den finansiering han hade nyttjat under kriget skulle efterskänkas.

5.1.4 Kommunikation med den amerikanske ambassadören

I och med Berlinmurens fall ansåg Saddam att Sovjetunionen inte var mycket att räkna med och efter ett samtal med USA:s ambassadör i Bagdad, April Glaspie, tolkade han att USA inte skulle agera. Ambassadören hade uttryckt sig: "*we have no opinion on the Arab-Arab conflicts like your border dispute with Kuwait*" (www.globalresearch.ca). Efter att hon uttalat dessa orden log Saddam och ställde inte fler frågor (ibid). Denna oprecisa mening fick visserligen April hård kritik för, men det som menades var att USA ej hade för avsikt att lägga sig i en mindre gränsdragningsdispyt.

5.1.5 Summering Irak: informationsbias

Utifrån teorin om informationsbias kan man med hjälp av dessa kausala mekanismer redogöra att precis som Alexander Groth⁵ skriver har Saddam en klar övertro på sin egen förmåga att tolka omvärlden. Att han uttrycker att han inte behöver någon annan som lär honom något styrker detta.

Man skulle kunna driva att det enbart var hans storhetsvansinne och vilja att bli den nya arabvärldens ledare som fick honom att agera på ett sådant sätt som han gjorde. Men detta tar inte ifrån honom att han i sin strävan att nå dit inte skydde några medel och att han förlitade sig på sin tolkning av den information han besatt för att nå nästa steg. Han blev med andra ord förblindad i sin iver att lyckas bli den nästa Kung Nebuchadnezzar (Parson 1991, s. 48).

⁴ Pseudonym för Kanan Makiya

⁵ Se kap 2.2 Teori 2: Informationsbias

I och med att han med fängelsestraff, lönnmord och rena avrättningar gjorde sig av med de personer han ansåg vara ett hot mot honom skapade han en gruppdynamik runt sig där medarbetare (rådgivare) högst troligen inte vågade leverera underrättelser som inte passade Saddams väg.

Saddam, i sin enfald, trodde att han förde kriget mot Iran å GCC-ländernas vägnar och var dessutom stöttad av USA. Detta kan ha bidragit till att han trodde han kunde leva vidare på det stöd han hade haft och därför tolkade han den amerikanska ambassadören på ett sätt som passade hans plan, d.v.s. att USA inte skulle lägga sig i en invasion av Kuwait.

5.2 Irak: sunk cost fallacy

På samma sätt som vid identifieringen av möjliga alternativa vägar i Argentinafrågan avses här hitta motsvarande mekanismer, tillfällena och vägskäl för Saddam och på så vis se om teorin har giltighet.

5.2.1 FN-resolutioner

Redan samma dag som invasionen skedde samlades FN säkerhetsråd och resolution 660 togs fram. Den fördömde Iraks agerande och krävde att Irak genast skulle dra tillbaka sina trupper från kuwaitiskt territorium (unscr.com). Av 15 röster var det bara Jemen som lade ned sin röst, övriga stater i säkerhetsrådet biföll.

Under hösten 1990 fortsätter FN säkerhetsråd att diskutera invasionen och ett antal resolutioner togs fram och dessa ledde till resolution 678. Den skrevs den 29 november 1990 och gav Irak en tidsfrist till den 15 jan 1991 att följa resolution 660. Om detta inte skedde hade medlemsstater rätten att *”to use all necessary means to uphold and implement resolution 660”* (ibid.). Cuba och Jemen var emot medan Kina lade ned sin röst.

5.2.2 Förhandlingar

Under perioden mellan invasionen den 2 augusti och befrielsekriget den 16 januari genomfördes flertalet förhandlingar mellan FN och dess allierade samt Irak. Dessa slutar alla i misslyckanden.

5.2.3 USA:s mobilisering

Redan i slutet på september hade USA en personalstyrka på strax under 200 000 i Saudiarabien – tillräckligt för att motstå en Irakisk attack. Denna styrka mobiliserades snabbt efter anfallet på Kuwait och var i första hand till för att

skydda Saudiarabien. Ytterligare personalförstärkningar skeppades över inför attacken den 16 jan 1991.

5.2.4 Summering Irak sunk cost fallacy

Precis som i fallet Falklandsöarna har kausala mekanismer (3) identifierats. Dessa var alla av sådan art att Saddam omöjligt kunnat missa att identifiera dem, han var dessutom själv inbjuden till förhandlingarna. Med tanke på alla resolutioner och den allt hårdnande retorik de innehöll för att till sist sätta ett sistadatum, borde Saddam insett att det inte bara var tomma hot. Detta tillsammans med att en koalitionsstyrka av sällan skådad magnitud mobiliserades och baserades i Saudiarabien.

Saddam borde insett att hans plan att ta Kuwait, för att lösa sina ekonomiska problem, och sedan vidare göra sig till arabvärldens nya härskare inte skulle falla väl ut. Att backa i detta läge hade återigen sparat människoliv (jmf. Argentina) och kanske till och med hindrat Irakkriget 2003 (författarens spekulation), men precis som i fallet Argentina stod mycket av Saddams personliga prestige på spel och att backa med den vision han bar tycktes uppenbarligen inte lockande.

6 Summering

6.1 Informationsbias

”There are many reasons why information often is less than perfectly accurate: misunderstanding, misperception, or having only part of the story; bias on the part of the ultimate source; distortion in the reporting chain from subsource through source, case officer, reports officer, to analyst; or misunderstanding and misperception by the analyst” (Heuer 1999, s. 120).

Detta citat kan anses spegla de flesta anledningarna till att informationen de ändå hade misstolkades. Den sista meningen handlar om missförstånd och feltolkning. De båda händelserna kan anses kombinera dessa med den tidigare meningen om den ursprungliga källan, d.v.s. omedveten bias hos mottagaren. I kapitlet tidigare forskning visade Dáša Vedejová och Vladimíra Čavojová att man omedvetet väljer den information som tjänar tolkarens syften och bortser från den som motsäger. Likaså finns delar av egen övertro på sin förmåga och omedvetenheten av det man inte ser med i tolkningsbilden.

Textanalys har alltså visat att utifrån empiriska iakttagelser finns tillräckligt med materiel för att kunna dra slutsatsen att den lösning de identifierade som möjlig – att ena folket och återta de landområden de ansåg vara deras (samt den ekonomiska vinsten i Irakfallet) – var så stark att det påverkade deras förmåga att dra pålitliga slutsatser. Med detta sagt anses att teorin om informationsbias innehar tillräckligt stöd för att påstå sig vara gällande och förklarande i de båda fallen.

6.2 Sunk cost fallacy

I båda fallen hade ledarna möjlighet att genomföra en verklighetskontroll av sin inslagna väg och fundera på om den fortfarande bar frukt. De hade tidigare gjort en plan utifrån sina mål och den tolkning de gjort av omvärldsläget. De hade satsat avsevärda resurser i form av tid, ekonomi och prestige på att nå dit. Galtieri tog emot folkets jubel på Plaza de Mayo vilket definitivt färgade hans bild av sig själv. Saddam var på liknande sätt förblindad av sin självbild av sig själv som arabvärldens blivande härskare. Hur invasionen togs emot hemma i Bagdad är

dock svårt att hitta information om. Båda ledarna hade FN och världssamfundet emot sig och dessutom hade de förhållandevis gott om tid att reflektera och överväga sina beslut. Dessutom förstärker tidigare forskning, Richard Ronay m.fl., teorin enligt att offentlig påverkan och gott självförtroende är synnerligen starka påverkansfaktorer avseende *sunk cost*-fällan. I dessa båda situationer kan man med hjälp av historiska skildringar och textanalys anse att prestige och ära var de faktorer som närmast fick dessa herrar (juntan samt Saddam Hussein) till att inte ”döda sina älsklingar” utan att de fortsatte och höjde insatserna ytterligare.

Utifrån detta kan vi anse att teorin om *sunk cost fallacy*-problematiken kan ge en förklaring till varför ingen av ledningarna såg sig om efter möjligheten att ta in nya fakta, utvärdera den med nya ögon och därefter välja en annan väg fastän studien har visat att det vid ett flertal tillfällen, i båda fallen, fanns sådana möjligheter.

7 Resultat

7.1 Hypoteserna

Utifrån de två hypoteserna som togs fram i kapitel 6 om teorierna, kan det konstateras:

Kan de båda händelserna bero på att intentionen hos ledningen i respektive land fick dem att tolka tillgängliga underrättelser på ett sätt så att det gynnade deras sak?

Analys av empirin till de båda fallen pekar på att de underrättelser som fanns borde kunnat hjälpa dem att ta bättre handlingsalternativ i beaktande. Den information de hade valde de att tolka på ett sätt som antagligen var färgat av deras vilja att lösa problematiken på hemmaplan och återta de landsdelar de ansåg tillhörde deras land. Dessutom visar också de historiska skildringarna av händelserna att auktoritärt våldsvänligt styre, där informatörerna dessutom är i direkt beroendeställning till mottagaren, kan resultera i att de underrättelser mottagaren får sig till livs inte alltid är korrekta utan även i dessa led är positiva mot anledningen. Vidare kan de personliga möten de hade med USA påverkat dem i en riktning som gjorde dem mer säkra på sin sak än vad mötena egentligen påvisade. Galtieri lyssnade inte helt på vad Haig sade angående en väpnad attack och Saddam tolkade svaret ambassadör April gav honom utan att ställa följdfrågor. Sammantaget stärks teorin av händelserna och den ses som god hjälp vid förståelsen av händelseförloppet. Tidigare forskning pekar dessutom mot samma håll. Hypotesen får därav ett jakande svar utifrån empirin och teorin om informationsbias.

Var situationen för de båda ledningarna ett fall av "ingen återvändo", eller hade de möjligheten att backa och begränsa sina förluster?

De kausala mekanismer som identifierades för att kunna sortera teorins möjlighet till att förklara händelserna hjälpte att svara på frågan om det fanns andra handlingsalternativ. Dessa tydliga möjligheter (plural) fanns för båda ledningarna och tidsfönstret för att nyttja dem var inte kritiskt. Innebörden av att begränsa sina förluster är en fråga vi som läsare och styret i de två fallen kan ha olika uppfattning om, men ur ett rent medmänskligt perspektiv blir det enkla svaret ja, de hade möjligheten att backa.

7.2 Studiens frågeställning

Denna studies huvudsakliga frågeställning löd:

Invasjonen av Falklandsöarna 1982 och Kuwait 1990, mänskligt beteende och/eller dumdristighet?

Som avslut dras slutsatsen att svaret på denna frågeställning blir: nej, det är inte dumdristighet per se utan snarare det mänskliga i att bekräftelsen för sin vilja att genomföra något påverkar oss så pass mycket att vi till och med blir blinda inför information som motsätter sig våra intentioner. Vidare är det visat att oviljan att ”kasta bort” redan investerad energi, oavsett typ, är större än det rationella i att acceptera förlusten och hitta andra vägar. Dessa slutsatser i kombination med press och auktoritärt styre resulterar i att svaret blir att det var ett mänskligt beteende, med stöd i teorierna *diversionary action*, *information bias* och *sunk cost fallacy* som låg bakom händelseutvecklingen. Däremot kanske man ska tillägga att ”ett mänskligt beteende” inte motsätter dumdristighet.

8 Risker och vidare forskning

8.1 Risker med studien

Informationsbias är, som beskrivet i studien, en del under paraplybegreppet kognitiv bias och som i stort beskriver vår uppfattningsförmåga och hur vi tolkar det vi tar in. Denna mänskliga brist är debatterad och bevisad i diverse studier, men det tar inte bort osäkerheten om att det var just denna som var fallet i dessa händelser som studien utforskar. Mycket tyder på att denna ingrediens spelade en stor roll för utkomsten, men oavsett kan ledarna komma fram till samma slutsats trots att de faktiskt identifierat de ”sanna” riskerna. Desperation kan exempelvis ha haft en större delmängd i beslutet än ren feltolkning p.g.a. bias.

Sunk cost fallacy är en teori om ett omedvetet beteende hos människan. I dessa båda fall kan man diskutera om den alls fanns med som bakomliggande faktor. Kan det vara något annat som drev dem? Precis som Shakespeare skriver i Macbeth så kanske de insåg att det var bära eller brista som gällde. Tanken att ge upp och backa kanske fanns hos dem, men att de aktivt tog beslutet att fortsätta då de insåg att det (alternativet) ändå hade förstört deras respektive ”karriärer”. D.v.s. ”har jag gått så här långt kan jag lika gärna fortsätta”. Så visst kan man retrospektivt hitta samhörighet mellan teorin och verkligheten, men det kan ha varit väl medvetna och aktiva val som ändå fick dem att fortsätta.

Båda dessa teorier beskriver, som påtalats i teoridelen, riskerna för dessa beteenden. Att det blir på det sätt studien antyder är inget definitivt och säkert. Teorierna trycker på att det existerar en ökad risk för oss människor att fastna i fällan när förutsättningarna för dem är de rätta.

För den uppmärksamme kan man utifrån teorierna i studien dra slutsatsen att även denna studie kan vara ett fall för informationsbias, d.v.s. att jag som författare omedvetet har fastnat för artiklar, studier och historiska skildringar som förstärker min egen iakttagelse och att jag medvetet väljer bort det som talar emot. På samma sätt blir alltså även jag ett offer för min sista teori. När jag väl skrivit tillräckligt har jag svårt att bortse från redan investerad tid och väljer att fortsätta.

Vi är alla människor och därför omedvetna om när vi själva drar för snabba slutsatser eller när vi borde tänka om och tänka nytt.

8.2 Vidare forskning

Kan man nyttja samma teoretiska uppbyggnad avseende USA:s anfall på Irak 2003? USA hade beskyllt Irak för att besitta förmågor de inte hade. De fick inte med sig FN, de var redan djupt involverade i Afghanistan och ändå gick de vidare. Berodde detta på att de redan hade lagt ned tid och resurser på frågan? Prestige gentemot omvärlden?

Med denna studie i minnet kan man dra liknelser till kriget i Ukraina. Putins agerande och misslyckande (trots att kriget i skrivande stund fortfarande är aktuellt måste man ändå kalla det ett misslyckande) kan härledas till dålig informationsinhämtning, försök till att ena folket mot en utpekad fiende (nazisterna i Ukraina), rådgivare och höga officerare som inte vågar säga sanningen och prestige avseende möjligheten att dra sig tillbaka.

Diversionary action kan nyttjas i en studie om Turkiets och Ungerns agerande avseende Sveriges medlemskap i NATO. Varför betar sig Erdogan respektive Orbán som de gör? Vad vinner de på detta?

En upptornande konflikt som inte resulterade i krig p.g.a. att underrättelser inte stödde saken eller ett krig som avblåses då motståndaren visar sig bygga upp en övermäktig armé hade varit intressanta jämförelsefall för att testa teorierna.

9 Referenser

9.1 Böcker

- Blatter, Joachim, & Markus Haverland, 2012. *Designing case studies – Explanatory approaches in small-N research*, Hampshire: Palgrave Macmillan
- Dahlström, Carl, 2021. *Politik som organisation*, Lund: Studentlitteratur AB
- Eriksson, Lars Torsten, 2016. *Kritiskt tänkande*, Stockholm: Liber AB.
- Esaiasson, Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson, Ann Towns & Lena Wägnerud, 2017. *Metodpraktikan, Femte upplagan*, Stockholm: Wolters Kluwer Sverige AB.
- Hastings, Max & Simon Jenkins, 2005. *Slaget om Falklandsöarna*, Stockholm: Replik in Sweden AB
- Jasinski, Micheal P., 2011. *Social Trust, Anarchy, and International Conflict*, Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Levy, Jack S., *Diversionsary Theory of War: A Critique*, London: Unwin-Hyman.
- Kiesow, Ingolf, 1993. *Svensk-Kuwait*, Västervik: PROBUS Förlag.
- Parsons, Michael, 2000. *The Falklands war*, Gloucestershire: Sutton Publishing Limited.
- Thurén, Torsten, 2019. *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber AB.
- Yarhi-Milo, Keren, 2014. *Knowing the adversary*, Princeton, New Jersey: Princeton University Press.

9.2 Tidsskrifter och tidningar

- Arkes R. Hal & Chathrine Blumer, 1985. "The psychology of sunk cost", *Organizational behavior and human decision processes*, Volume 35, February, s. 124-140. (Elektronisk) Tillgänglig: <https://www.sciencedirect.com/science/article>, Hämtdatum 2023-03-16
- Clark, David H., Benjamin O. Fordham & Timothy Nordstrom, Jan 14th, 2011. "Preying on the Misfortune of Others: When Do States Exploit Their Opponents' Domestic Troubles?" *The Journal of Politics*. (Elektronisk) Tillgänglig: <https://eds-s-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se>. Hämtdatum 2023-04-25
- Friedman, Daniel, Kai Pommerenke, Rajan Lukose, Garrett Milam & Bernardo A. Huberman, 2007. "Searching for the sunk cost fallacy", *Santa Cruz*:

- Department of Economics, University of California.* (Elektronisk) Tillgänglig: <https://link-springer-com.ludwig.lub.lu.se>. Hämtdatum 2023-03-08
- Erwin, Randolph Parson, Ph.D., 1991. "The Psychology of the Persian Gulf War Part I. Gulf-Nam and Saddam Hussein's Nebuchadnezzar Imperial Complex: A Political Psychological Analysis", *Journal of Contemporary Psychotherapy*, Vol 21, No. 1. (Elektronisk) Tillgänglig: <https://link-springer-com.ludwig.lub.lu.se>. Hämtdatum 2023-03-09
- Haller, Ariane & Lars Schwabe, 2014, "Sunk costs in the human brain", *NeuroImage* 97, s. 127-133. (Elektronisk) Tillgänglig: <https://www-sciencedirect-com.ludwig.lub.lu.se>. Hämtdatum 2023-04-05
- Heath, Chip, 1995. "Escalation and de-escalation of commitment in response to sunk costs: the role of budgeting in mental accounting", *Organizational behavior and human decision process*, Vol 62(1), (Elektronisk) Tillgänglig: <https://www-sciencedirect-com.ludwig.lub.lu.se>. Hämtdatum 2023-03-27.
- Heuer Jr, Richards J., 1999. "Psychology of Intelligens Analysis", *Center for the study of intelligence*. (Elektronisk) Tillgänglig: www.odci.gov/csi. Hämtdatum 2023-03-01.
- Kilic B. Kanat, 2014. "Diversionary Foreign Policy in Authoritarian States: The Use of Multiple Diversionary Strategies by Saddam Hussein during the Gulf War", *Journal of strategic security*, Volume 7, No. 1: Spring 2014 Article 3. (Elektronisk) Tillgänglig: <https://digitalcommons.usf.edu>. Hämtdatum 2023-04-04
- Lai, Brian, & Dan Reiter, 2005. "International Studies Quarterly: Rally 'Round the Union Jack? Public Opinion and the Use of Force in the United Kingdom, 1948–2001", *International Studies Quarterly*. (Elektronisk) Tillgänglig: <https://academic.oup.com>. Hämtdatum 2023-03-21
- La Nacion*, 1997. "Haig: 'Malvinas fue mi Waterloo'". Nyhetsartikel. 1997-08-10. (Elektronisk) Tillgänglig: <https://www.lanacion.com.ar/politica/haig-malvinas-fue-mi-waterloo-nid74556/>. Hämtdatum 2023-03-01
- Liffiton, Alexander, 2012. "Falklandskriget, olika orsaker till konflikter", *Arizona state university*, (Elektronisk) Tillgänglig: <https://madamelilica.com/sv>. Hämtdatum 2023-03-01.
- Roney, Richard, Janneke K. Oostrom, Nale Lehmann-Willenbrock & Mark Van Vugt, "Pride before the fall: (Over)confidence predicts escalation of public commitment", *Journal of Experimental Social Psychology*, Vol 69, s. 13-22, 2017 (Elektronisk) Tillgänglig: <https://www-sciencedirect-com.ludwig.lub.lu.se>. Hämtdatum: 2023-04-03
- Roth, Stefan, Thomas Robbert & Lennart Straus, 2014. "On the sunk-cost effect in economic decision-making: a meta-analytic review". *Business Research* (2015) 8:99–138 (Elektronisk) Tillgänglig: <https://link-springer-com.ludwig.lub.lu.se>. Hämtdatum 2023-03-09
- Rummel, Rudolf Joseph, 1963. "Dimesions of conflict behavior within and between nations". *Northwestern university*. (Elektronisk) Tillgänglig: <https://www.proquest.com>. Hämtdatum 2023-03-03

- Simmel, Georg, 1898. "The Persistence of Social Groups". *American Journal of Sociology*. Vol. 3, No. 6 May. (Elektronisk) Tillgänglig: <https://www.journals.uchicago.edu>. Hämtdatum 2023-03-15
- Vedejová, Dáša & Vladimíra Čavojová, "Confirmation bias in information search, interpretation, and memory recall: evidence from reasoning about four controversial topics", *Thinking & Reasoning*, 2022, Vol. 28, No. 1, 1–28 (Elektronisk) Tillgänglig: <https://www-tandfonline-com.ludwig.lub.lu.se>. Hämtdatum 2023-04-10

9.3 Internet

- https://sv.wikipedia.org/wiki/Argentinas_historia#1946-1983. Hämtdatum 2023-03-17
- <https://understand-accounting.net/courses/sunk-costs-and-loss-aversion/>. Hämtdatum 2023-03-27
- <http://unscr.com/en/resolutions/doc/502>. Hämtdatum 2023-03-23
- <http://unscr.com/en/resolutions/doc/660>. Hämtdatum 2023-03-24
- <http://unscr.com/en/resolutions/doc/678>. Hämtdatum 2023-03-24
- https://wfdss.usgs.gov/wfdss/pdfs/WFDSS_101_Lesson_15.pdf. Hämtdatum 2023-03-27
- <https://www.globalresearch.ca/gulf-war-documents-meeting-between-saddam-husseini-and-ambassador-to-iraq-april-glaspie/31145>. Hämtdatum 2023-03-31
- <https://www.imdb.com/title/tt0120885/>. Hämtdatum 2023-03-31
- <https://www.u-s-history.com/pages/h2020.html#:~:text=Desert%20Storm.%20Operation%20Desert%20Storm%2C%20popularly%20known%20as,aerial%20and%20ground%20combat%20within%20Iraq%2C%20Kuwait%2C%20>. Hämtdatum 2023-03-24
- <https://www.globalis.se/konflikter/kurdistan>. Hämtdatum 2023-03-17
- <https://link-springer-com.ludwig.lub.lu.se/content/pdf/10.1007/BF00952723.pdf?pdf=button%20sticky>. Hämtdatum 2023-03-22